

*Л.Ю. Маньковська – студентка III курсу економіко-правового факультету
ДВНЗ “Донецький національний університет”;
науковий керівник – канд. юрид. наук, доц., зав. кафедрою держ.-прав. дисциплін
ДВНЗ “Донецький національний університет” В.А. Малига*

ПРАВО НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я ТА ЙОГО ЗАХИСТ В УКРАЇНІ

Конституція України проголошує людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю [1]. Беззаперечним є той факт, що здоров'я – первинна і вихідна передумова життєдіяльності кожної людини. Тому право людини на охорону здоров'я є таким, що гарантує її фізичне існування, і є умовою забезпечення здійснення всіх інших прав людини. В Україні здоров'я громадян та інших фізичних осіб, які на законних підставах перебувають на її території, охороняється Конституцією України. У відповідності до ст. 49 Конституції України, кожен громадянин має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних та оздоровчо-профілактичних програм. Держава повинна створювати умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних та комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога повинна надаватись безоплатно. Обов'язок держави сприяти розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. У частині третій ст. 49 Конституції наголошується, що існуюча мережа державних і комунальних медичних закладів не може бути скорочена. Держава зобов'язана дбати про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечувати санітарно-епідеміологічне благополуччя. Також, відносини щодо охорони здоров'я регулюються Основами законодавства України про охорону здоров'я, Законом України “Про санітарне та епідеміологічне благополуччя населення” та іншими нормативно-правовими актами [2]. Але в дійсності нормативні приписи часто порушуються. Наприклад, положення про те, що у державних та комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога повинна надаватись безоплатно, порушує розпорядження Київської міської державної адміністрації “Про встановлення тарифів на платні послуги, що надаються лікувально-профілактичними державними і комунальними закладами охорони здоров'я”.

Великою проблемою є також недостатнє фінансування сфери охорони здоров'я, що призводить до скорочення кількості лікарень, що теж, на нашу думку, є порушення Конституції України. Відповідно до законодавства в Україні державна політика у сфері охорони здоров'я спрямовується на підвищення рівня здоров'я, поліпшення якості життя і збереження генофонду українського народу.

Захист права людини та громадянина на охорону здоров'я реалізується у таких напрямках:

- створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
- організація і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;
- надання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги у обсязі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України;
- здійснення державного і можливості громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я;
- організація державної системи збирання, обробки і аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;
- встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я.

Серед головних недоліків державно-правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я населення в Україні в сучасний період треба зазначити відсутність системності у його здійсненні і плановості у формуванні законодавства [3, с. 13]. Тому необхідним кроком для вдосконалення державно-правового регулювання є необхідність прийняття єдиної довгострокової державної програми реформування галузі і національної системи охорони здоров'я, у якій необхідно передбачити:

- створення правових, економічних та управлінських механізмів реалізації конституційних прав громадян України на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;
- забезпечення гарантованого рівня надання безоплатної кваліфікованої медичної допомоги у визначеному законодавством обсязі;
- формування керованого ринку платних медичних послуг, сприяння діяльності закладів охорони здоров'я всіх форм власності, створення умов для задоволення потреб населення в медичних послугах;
- запровадження системи соціально-економічного стимулювання здорового способу життя, обмеження реклами алкоголю, тютюну та інших шкідливих для здоров'я продуктів тощо.

Отже, проблеми охорони здоров'я населення та діяльність, спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, вимагають постійної уваги з боку держави. Охорона здоров'я визнається одним із пріоритетних напрямів державної політики та одним із основних факторів національної безпеки країни.

Література

1. Конституція України : за станом на 1 січня 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2005. – 76 с. – (Бібліотека офіційних видань).
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : Закон України від 19 листопада 1992 р., № 2801-12 // Закони України / Упр. комп'ютериз. систем Апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>. – Дата доступу : 16.10.2009. – Назва з екрана.
3. Рудий, В. М. Законодавче забезпечення реформи системи охорони здоров'я в Україні [Текст] : [підручник]. – К. : Сфера, 2005. – 272 с.

Маньковська, Л.Ю. Право на охорону здоров'я та його захист в Україні [Текст] / Л.Ю. Маньковська // Права людини в умовах сучасного державотворення: теоретичні і практичні аспекти : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (11-12 грудня 2009 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2009. - С. 249-251.